ANKIE HETTEMA-PIETERSE

oerbeelden van zieleleven

DE PARADIJSVOGEL

en andere mythische dieren

Witte raaf
Ibis
Zwaan
Sfinx
Minotaurus
Paradijsvogel
Witte hinde
Scarabee
Griffioen
Ouroboros
Cerberus
Duif
Eenhoorn
Leeuw
Vliegende slang
Chinese draak
Duif en adelaar
Feniks
Vlinder
Adelaar I en II
Pelikaan

Rozekruis Pers

De voorstellingswereld van de mythologie is een symbool

voor de spirituele krachten binnen in ons

Joseph Campbell

ANKIE HETTEMA-PIETERSE

oerbeelden van zieleleven

De Paradijsvogel

en andere mythische dieren

Rozekruis Pers

Eenhoorn - Leonardo da Vinci

Colofon

aquarellen Theo Lamers
boekverzorging Dick Letema
druk Rozekruis Pers
letter Trinité en Trebuchet
papier150 gr hv offset
ISBN 9789067324700

Rozekruis Pers
Bakenessergracht 5
2011 JS Haarlem
(023) 5323852
info@rozekruispers.com
www.rozekruispers.com

Doordring u van de gedachte dat niets voor u
onmogelijk is, beschouw u als onsterfelijk
en in staat alles te begrijpen, alle kunst,
alle wetenschap, de aard van al wat leeft.
Word hoger dan alle hoogten en dieper
dan alle diepten.

Hermes Trismegistos boek 2: 80-81

Inhoud

Woord vooraf

Het is aan ons om de rijkdom aan veelzeggende beelden uit het verleden en de diepzinnigheid ervan levend te houden voor het heden. De mythische dieren zoals hier beschreven, ontsluiten de bijzondere beelden van de waarheid die met elk menselijk hart, met elke menselijke ziel verbonden is.
De voorstellingen van mythische dieren dragen een kracht in zich tot ontwikkeling van de geestziel en van daaruit leggen zij de kiemen voor spiritueel leven dat in ieder mens verborgen ligt. Zij maken, evenals symbolen dat doen, de bewustzijnssprong mogelijk naar de bovennatuur. Eenmaal herkend en geleefd, openen zij de deur tot verbinding zoals Hermes Trismegistos zegt in de Tabula Smaragdina: ‘ Wat beneden is, is gelijk aan wat boven is, en wat boven is, is gelijk aan wat beneden is, opdat de wonderen van het ene zich voltrekken’.

Tweeëntwintig lieten zich neerschrijven. Zij zijn onderverdeeld in twee keer drie thema’s. Drie thema’s als de neerdalende driehoek, overeenkomstig het Johannes-evangelie: woord, licht, leven. En drie als de omhoog gerichte driehoek, drie treden van de ziel in haar opgang: verbinding, bewustwording en eeuwigheid. Doordat beide driehoeken in één vloeien, in elkaar opgaan, vormen zij tesamen de lichtende zespuntige ster, de leidster in het leven.

Leven is bewegen, veranderen, ontwikkelen.
Lichten aan de nachtelijke hemel,
alle gekend door het ene licht,
sieraden in het heelal, kosmische beweging,
ordening in maat en getal,
zingen het lied van de hemel.

De mens, ooit in kleine groepen over de aarde trekkend als jager-verzamelaar, bouwt nu steden waar tienduizenden ja miljoenen bijeen wonen.

De mens schept met het vermogen van zijn verbeeldingskracht, met taal, met woorden, zijn wereld, de aarde. Dat is mogelijk door menselijke samenwerking en die is geworteld in gemeenschappelijke verhalen.
Mensen geven elkaar de mythen van het leven door, van de oorsprong van de aarde, van goden, mensen, planten en dieren. Die mythen brengen de mens zowel vreugde als angst. Met zijn verstand is de mens medeschepper in kennis en techniek. Hij schept van kathedraal tot handelsgebouw, van licht tot led-licht, van wiel tot Lexus en Mercedes, hij overwint ziekten en hij leeft langer. Kennis wordt overgedragen, voortgedragen, mensen ontwerpen, creëren, mensen zingen het lied van de aarde.

Mythische dieren zijn als sterrenkrachten van bezieling in de microkosmos.
Zij trekken ons op de weg naar wat heilig, wat heel is:
als mens verenigd te zijn met Christus,
het licht der lichten
waarin transfiguratie plaatsvindt,
waar alle tegenstellingen vervagen,
tot daar waar ‘het ene’ zich in licht en kracht uitgiet
in de heilige graal, kosmisch en in ons eigen centrum,
de dynamische bron in ons leven.

Laten wij gaan de weg der sterren, de weg die verbinding is.
De kosmos is toegerust om het universele plan tot zijn doel te brengen.
Wij zijn toegerust om in de microkosmos,
als deel van het geheel, als lichtend juweel,
onze plaats in te nemen in de wereld,
voor de mensheid,
om ons aan het heelal als sterrenkracht te geven.

Waar wij in onze samenwerking, als adelaar in één geest,
als uit één snavel, uit één mond
het Woord spreken, zien wij, zijn wij de heilige aarde
en zingen wij het lied van het heilig verbond
van de nieuwe hemel-aarde.

Ach, wij spreken wel van eeuwigheid, maar in die geest is alles enkel en eenvoudig 'leven'. Alles leeft, alles getuigt, alles tintelt van goddelijk leven: het grasje, een schitterende dauwdruppel, het murmelend stroompje, de bergen, de kosmos… de mens.

Het is tot de mens dat Hermes spreekt:
'Als ge uzelf niet gelijk maakt aan God, kunt ge Hem niet begrijpen: want alleen het gelijke begrijpt het gelijke.
Was op tot mateloze grootheid, ontstijg aan alle lichamen, verhef u boven alle tijd; word eeuwigheid.'

Daarom, geliefden, streef de u in het hart gelegde oerbeelden van de verlichte ziel na en blijf streven.
Leef het leven van deze liefde.
In bewustheid en vertrouwen ontvangt u uw goddelijk erfdeel.
De geest stort zich in u uit.

Inleiding

Een kleine potloodtekening in de krant trekt mijn aandacht. Een minuscule eenhoorn die behoedzaam zijn hoorn in het water steekt, getekend door Leonardo da Vinci. Het raakt me. Het is alsof het dier vlak voor me ligt en me aankijkt met de vraag: 'Wat ga je met me doen?' De tijd van bespiegelingen alleen is voorbij. Het gaat om wat wij doen in en met ons leven. Het eerste wat bij mij opkomt is de mythe van de eenhoorn, die vertelt dat waar de hoorn het water raakt, het vergiftigde water gezuiverd wordt. Het begin van dit boek is geboren.

Mythische dieren fascineren. Waar komen zij vandaan? Hoe zijn zij ontstaan? Wat is hun betekenis? Roepen zij niet in onze herinnering een mogelijke andere wereld op – een andere kant van ons leven – de kant waar onze dromen vandaan komen, waar verlangens leven die we onmogelijk achten. Zelfs dieren die niet de naam hebben 'mysteriedier' te zijn, wekken een bepaald levensgevoel. Zeggen we niet: zo trouw als een hond, zo trots als een pauw, zo snel als een haas, zo zacht als een lammetje, zo vrij als een vogel…

Hoe hoger een vogel kan opstijgen in de blauwe hemel, des te meer trekt hij immers onze blik mee omhoog in het verlangen naar vrijheid, misschien zelfs naar een bovenzinnelijke wereld. Niet voor niets wordt de adelaar een godenvogel genoemd en wordt hij gezien als boodschapper van de geest.

De onttovering van de wereld

De moderne, technische maatschappij, de wetenschap en de rationalisering drukken hun stempel op de wijze waarop wij de wereld ervaren en tegemoet treden.
In een wereld waar schoon water verkregen wordt uit waterzuiveringsinstallaties, lijkt de eenhoorn overbodig geworden. De droom van de mens om te kunnen vliegen als een vogel in de lucht, is dankzij de techniek werkelijkheid geworden.
De vogels moeten het luchtruim delen met onze vliegtuigen. Goden zijn niet meer

nodig om de zonsopgang en de donder te verklaren.
De wereld lijkt onttoverd. De samenleving lijkt onttoverd.
'Het getal' van de statistiek, het economisch belang geeft de toon aan bij belangrijke beslissingen. De enige vorm van zingeving dreigt berekening te worden.
De mens lijkt onttoverd. Het is geen mythisch wezen, geen religieus wezen, de mens is een biologisch wezen – alles wat hij doet of denkt, blijkt het resultaat van natuurlijke processen.

En toch blijft...

...ondanks die onttovering, een heimwee klinken, een verlangen branden in de mens om het mysterie van het leven te doorgronden. Ook al zijn eenhoorns, griffioenen en vuurvogels naar het rijk der fabels verwezen, zij blijven de verbeelding van de mens prikkelen, duiden op een mogelijk hoger leven. Zij zijn als een 'roep' aan de mens om de sluier weg te nemen tussen het bekende dagelijkse leven en het mysterie dat in ons leven verborgen ligt. Het leven zelf laat zich niet onttoveren! Wetenschap hoeft niet tot onttovering te leiden. Het tegendeel kan waar zijn: schoonheid en mysterie kunnen groeien. Hoe dieper we kunnen kijken in de natuur, hoe meer raadsels onze oplossingen oproepen. 'Het hoogste weten, is het weten dat wij niets weten.' Alleen de mens, de ene mens kan diep in zichzelf het mysterie van het leven naderen en ont-dekken gaan. Die ene mens kan dan besluiten tot een grensverleggend en nieuw, betekenisvol leven. Welke grens en welke betekenis?

Icarus' vleugels en het levende water

In de Griekse mythologie ontmoeten we Icarus die zichzelf wilde overstijgen en steeds hoger wilde vliegen. Icarus staat voor het niet te onderdrukken opwaartse streven, voor de mens die weigert zich neer te leggen bij zijn natuurlijke beperkingen, die niet tevreden is voordat hij het allerhoogste, de zon, heeft bereikt. Icarus, met zijn zelfgebouwde vleugels is te dicht bij de zon gekomen, zodat de was waar-

mee zijn vleugels vastzitten, smelt – en hij stort neer, zo vertelt de mythe.
Toch wordt de mens altijd weer opnieuw gedreven naar het hoogst mogelijke te vliegen, steeds weer en weer en hij zal ook steeds weer neerstorten. Maar denk nu niet dat zijn pogingen voor niets zijn.
Tegen grenzen aanlopen vermoeit. De mens zinkt neer bij het besef dat hij een grens bereikt die hij niet zelf passeren kan. Verslagen en verstild beziet hij zijn situatie. En ontdekt dan dat in zijn hart een ander paar vleugels te wachten ligt... geen zelfgebouwde vleugels maar de vleugels van de ziel.
Dat in zijn hart alle weten van het mysterie 'leven' aanwezig is, gnosis, om te leren hoe deze prachtige vleugels zich kunnen openen. En hoe, door te vertrouwen op deze vleugels, zij hun sterkte en kracht ontvouwen.
Deze vleugels van de ziel wieken op voorbij alle grenzen en beperkingen die tussen hemel en aarde bestaan. Zij verenigen zich met de zon, met de geest en tillen de mens in het allerhoogste leven, dat het geestzieleleven is. Uit de 'eenhoornige' gerichtheid van de mens op dit leven stroomt dan het zuivere levende water uit in het hart.

De plaats van mythische dierenbeelden

Ook al heeft het menselijke denken door de eeuwen heen een ontwikkeling doorgemaakt van een magische godenwereld naar een wereld die zuiver rationeel wil zijn, de aantrekkingskracht van mythische dieren bleef. Historisch of biologisch kunnen wij niets met deze dieren. Maar in de negentiende eeuw kregen zij hun plaats als symbolische waarde binnen de psychologie en esoterie. Men voelde aan dat op een dieper niveau van leven dan het bekende zichtbare bestaan van leven en dood, vreugde en verdriet, liefde en haat, deze beelden een diepe waarheid bevatten. Dat de karakters van die beelden verankerd liggen in de levende ziel waarin het hart en de ervaring leven. Het beeld van het mythisch dier maakt daar de menselijke opdracht zichtbaar, namelijk om het kenbare leven met het onkenbare bovenzinnelijke leven te verbinden, om een brug te slaan tussen hemel en aarde, om deze twee tot één beleving te maken.

De 'toverkracht' van de roos

Twee zielen ach, wonen in mijn borst,
de ene hecht zich aan de aarde,
de ander tilt zich moeizaam op uit stof,
op zoek naar verheven waarden.[1]

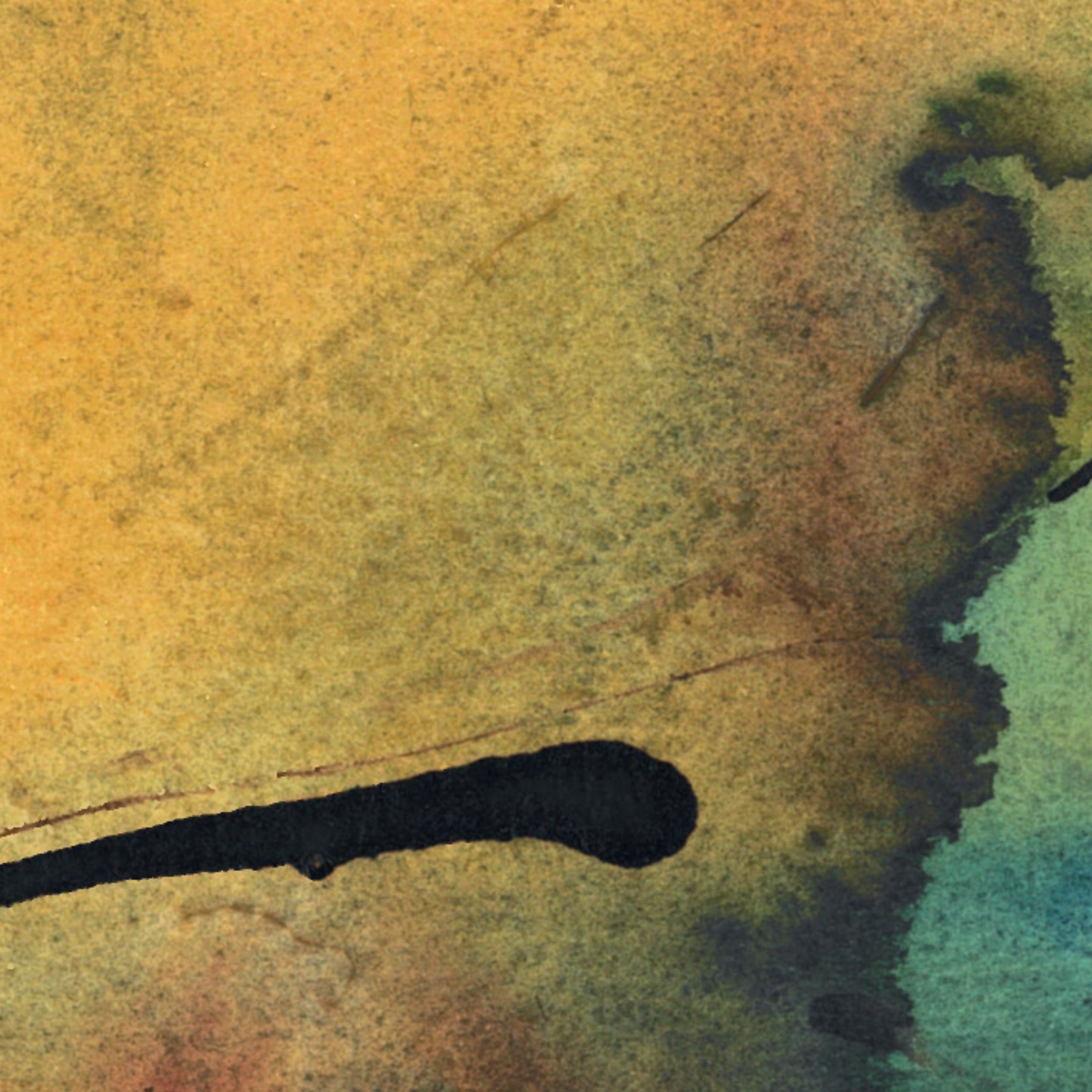
De ene weet zich sterfelijk, de andere draagt het vermoeden onsterfelijk te zijn. De onsterfelijke bezieling in het hart wordt in het hindoeïsme atman, in het boeddhisme de lotus en bij de rozenkruisers de roos des harten genoemd.
Waarmee identificeren wij ons in het leven? Met het lichaam, met stoffelijke dingen die voorbij gaan? Of richten wij ons op vriendschap, liefde, op waarheid, op geestelijke waarden? Op die eeuwig stromende levenskracht? Op de geest van eenheid en vrijheid, op die onvoorwaardelijke liefde, die ver boven het persoonlijke uitgaat? We voelen aan dat hier vergankelijkheid verschuift naar onvergankelijkheid.

Het hart is de plaats waar wij een heel bijzondere keuze kunnen maken. Onze keuze kan nieuw licht, nieuwe inzichten en wonderbaarlijke sluimerende krachten wekken. En we herkennen de woorden: 'O, de oneindige gulheid van de ene, o, het grenzeloze geluk van de mens, die het gegeven is te kiezen en te zijn wat hij begeert te zijn.'[2]
Beelden van mythische dieren zijn van oudsher bedoeld ons bewust te maken van het innerlijke leven van het hart, van het wonder van ongekende dimensies daarin verborgen, die zich door 'de toverkracht van de roos' in en door ons kunnen openbaren.

Wanneer we volgen wat ons werkelijk ten diepste raakt, wanneer we de moed hebben om 'de stille fluistering in het hart', 'het hoogste weten', het meest 'liefdevolle in ons' te volgen, dan openen zich, van begin tot in het oneindige, nieuwe levensinzichten en spirituele mogelijkheden.

Wie volgen wil het hart, wie met het hart wil leren zien in de onpeilbare werkelijkheid die de eeuwigheid is, moet het verstand overgeven aan de wijsheid van het hart. Want daar leven, ja leven werkelijk de zielekrachten die leiden tot geestbinding, die leiden tot kosmisch al-bewustzijn waarin het licht der lichten spreekt: 'Onderzoek wat 'leven' is, ontdek de kracht die achter alle leven drijft, vind mij, want 'Ik ben het die te allen tijde bij u is, die met u gaat, de eeuwig zijnde, Christus'.'

Het beeld van een mythisch dier voor ogen houden geeft een bepaald levensgevoel, geeft levensrichting, kan levensbepalend zijn. Daarom, volg de eenhoorn in haar gerichtheid, de zwaan in haar zuiverheid, de hinde in haar lichtheid, kom de gespletenheid van de sfinx te boven, ken de kracht van het verlangen van de paradijsvogel en laat de vleugels van de ziel, de duif en de adelaar, de geest vinden.

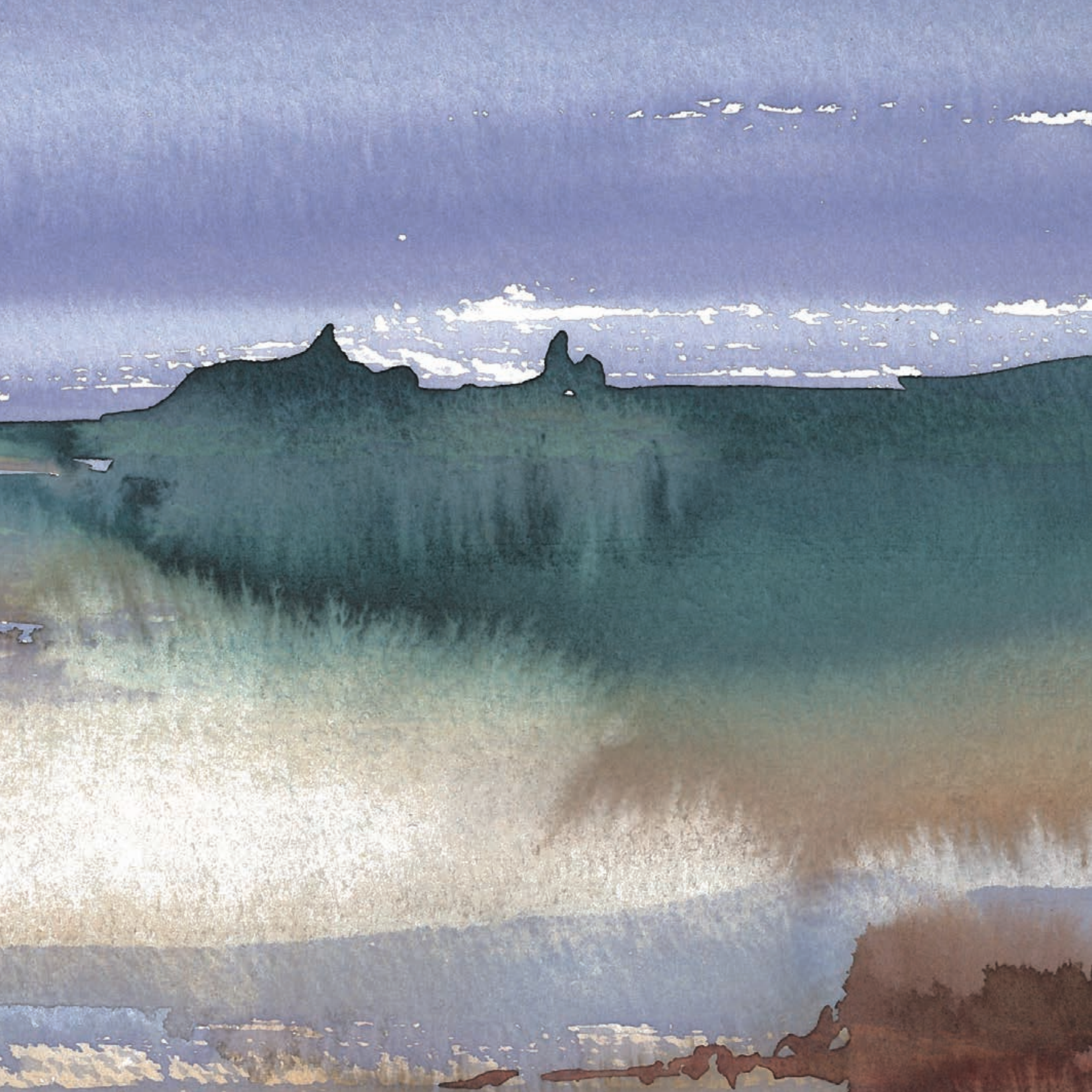
Woord

begenadigde dieren I

begenadigde dieren II

witte raaf

ibis

Alles om ons heen is kleur en geluid en wij horen de harmonie der sferen.
Wij zijn in contact met goden en halfgoden, met cherubim en seraphim,
met engelen en aartsengelen.
In dit ons werkelijk tehuis, zijn wij volmaakt,
gelijk onze vader in de hemelen volmaakt is.
Wij bezitten een volmaakte liefde, wil en wijsheid
en deze goddelijke aspecten willen wij nu in haar volheid omlaag zenden
in de vier lichamen van onze persoonlijkheid.

Z.W. Leene

Begenadigde dieren I

kosmische eenheid

Zie de sterren aan de nachtelijke hemel
alle gekend door het ene licht!
Ze ontvingen alle een eigen karakter,
een eigen stralingswaarde.

Verzameld, kregen zij een eigen gezicht.
Door mensen als figuur herkend,
ontvingen zij een naam, als
sterrenbeeld: leeuw, slang, draak, zwaan.

Sieraden in het heelal zijn zij,
kosmische beweging!
Ordening in maat en getal
zingen zij het lied van de hemel.
Hoor de raad: ‘de weg der sterren’ te gaan!

Ontsteek in de eigen microshemel
de sterrenkrachten van het begin,
ontvang gnosis' lichtkracht en zegen,
ontdek de vreugdevolle levenszin.
Het neerdalen en opstijgen van onze ziel,
de monade kan niet los worden gezien
van de tekens van de dierenriem,
van de adem van het heelal.
Microkosmos, kosmos en macrokosmos,
zij wentelen in elkaar, schenken in hun uitwisseling
de vernieuwde bezielende krachten van het al.

Zie hoe in Serpentarius en Cygnus,
– de slang en de zwaan –
drie sterren glanzen:
Uranus, Neptunus en Pluto!
Zij wijzen de mensheid
de nieuwe wegen
tot de wijsheid der slangen
en de reine liefde van de zwaan –
tot de vernieuwing van hoofd en hart.
Zij leren het ego
waar nodig verbreken
in Pluto's kracht.

Ervaar hoe drie begenadigde dieren:
eenhoorn, leeuw en duif,
naar voren treden.
Drie helpende krachten:
een gerichte wil

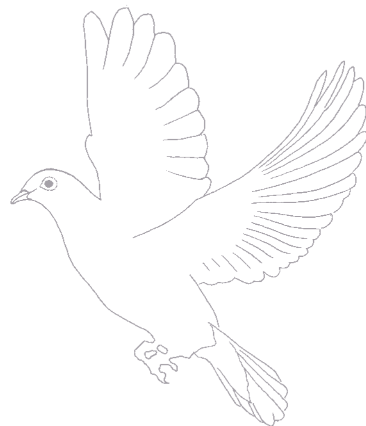
tot bevrijdende daad,
dienende liefde
en de moed
tot kwetsbaarheid en openheid
om de vuurgloed van de gnosis,
als heiligende geest
tot genezing te ontmoeten.

Het gaat erom te verstaan hoe van iedere monade, van de microkosmos, twee krachten, twee stromen uitgaan, volkomen aan elkaar gelijk wat waarde en betekenis betreft, terwijl zij ten opzichte van elkaar zich verhouden als positief en negatief. En hoe door de inzet van dit ideale persoonlijkheidsinstrumentarium, het aard-rijk en de hemel-aarde opnieuw aan hun grote goddelijke doel zullen gaan beantwoorden.

J. van Rijckenborgh en Catharose de Petri

Duif en Adelaar

hart en hoofd

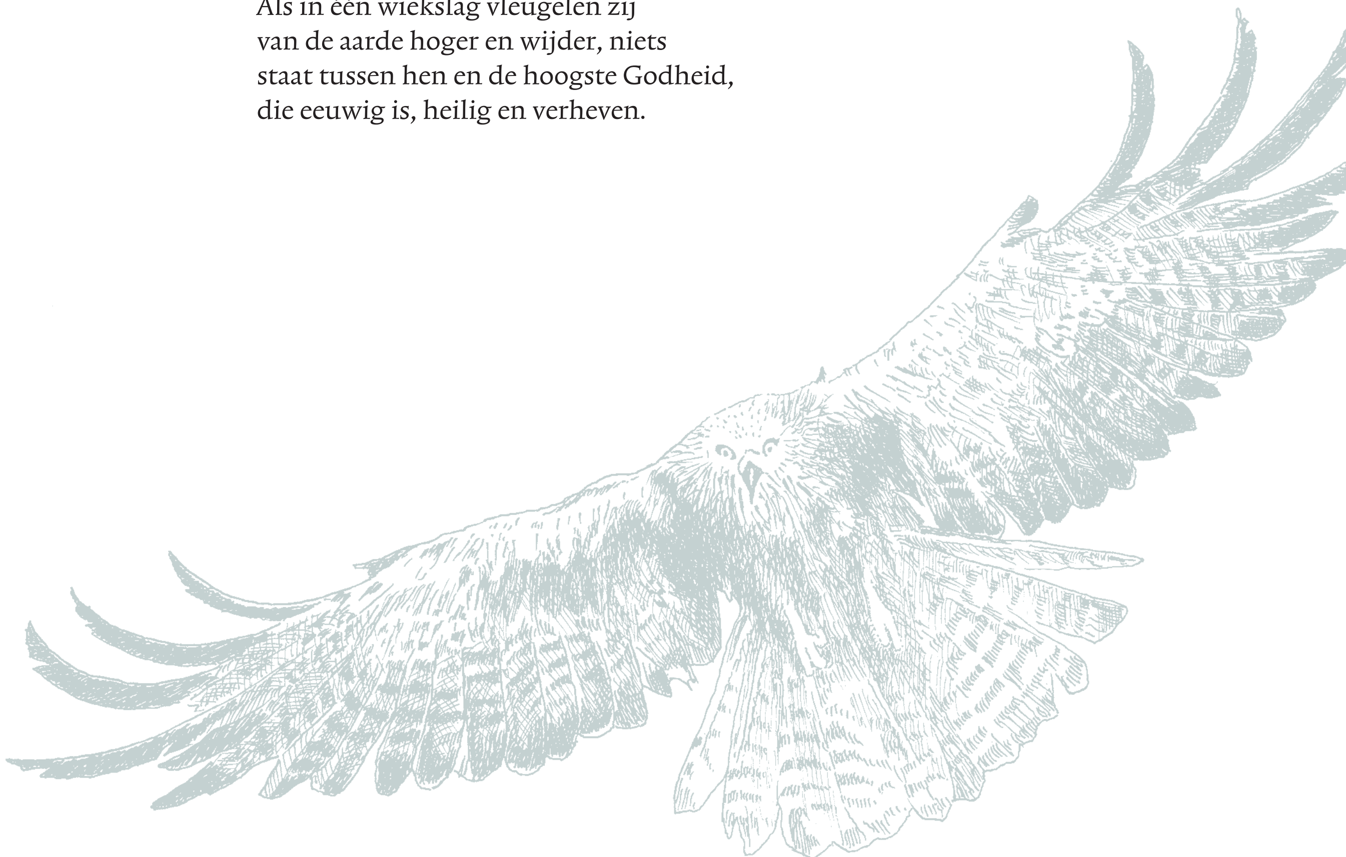
Wees niet beperkt tot wat je ogen zien!
Niet alleen in de boom nestelt de duif,
niet alleen op eenzame hoogte de adelaar.

In 't ontvankelijke hart, Maria,
brengt de duif de diepe vrede van Bethlehem,
glans van de ziel.

In 't hemelsblauw zweeft hoog de adelaar,
en daalt in het rein gemoed,
in 't toebereide hoofd: Jozef.

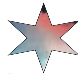
Denk niet dat de adelaar
hoger vliegt dan de duif!
De duif geeft haar hart aan de adelaar.

De adelaar schenkt haar zijn vleugels.
Als in één wiekslag vleugelen zij
van de aarde hoger en wijder, niets
staat tussen hen en de hoogste Godheid,
die eeuwig is, heilig en verheven.

Duif en adelaar verenigd,
kosmisch beeld,
verbintenis van twee in één:
Geestziel waaruit geboren wordt
een lichtend levend lichaam,
nieuw veld van leven,
het kindschap Gods
waarin de hoogste Godheid
de geest van wijsheid en liefde geeft,
waar de geest gedeeld wordt
aan alles en allen
in schoonheid, licht en leven.

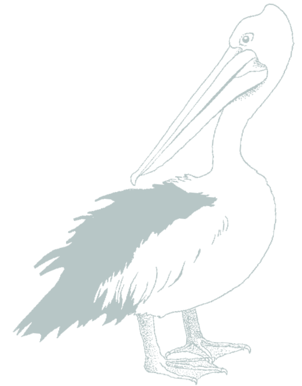
Genoeg woorden nu.
Zet open het raam van je hart,
maak het tot duiventil,
waar bezieling komt en gaat.
Stijg op en kom
tot het adelaarsnest
maak ruimte in je hoofd
vlieg uit en lééf.

Alle handelingen binden hem die de handeling volbrengt,
behalve die welke als offer gebracht worden.
Door het offer gevoed zullen de goden
u de vreugde geven die gij verlangt.
Zo zult gij, elkaar voedende, de hoogste gelukzaligheid bereiken.

Bhagavad Gita 3 : 9-12

Pelikaan

offerende dienende liefde

In het midden van onze wereld
staat de boom van kennis van goed en kwaad,
de boom van wisseling, van vergankelijkheid,
bovenin heeft de pelikaan haar nest gebouwd.
Uitzonderlijker dan zijn uiterlijk blijken zijn gewoonten te zijn.
Bij de ontdekking dat zijn jongen dood zijn,
rijt hij met zijn snavel zijn eigen borst open.
Het bloed dat uit zijn wonden stroomt
doet de jonge vogels herleven.

De onuitputtelijkheid van de natuur,
het voortgaan van seizoenen, drukt tot in de stof uit,
de eeuwig stromende levenskracht,
het immer zich wegschenkende licht van de geest,
het offer van Christus, het bloed van Christus,

Jezus Christus, pelikaan van de mensheid.
Door de ether klinkt de roep:
Neemt en eet, neemt en drinkt, van mij,
mensen, die daartoe verlangend en geadeld zijn.

Het centrum van alle grote en kleine bloedbanen
in de mens is het hart; daar, diep verborgen
woont de innerlijke Christus.
Zijn bloed van edele waarde vloeit rijkelijk
het bewust geopende, verlangende hart binnen.
In de mysterietaal brengt de pelikaan
drie, soms vijf, ook zeven jongen groot.
Zij verbeelden een volkomen persoonlijkheidsverwisseling,
een transfiguratie, van oude naar nieuwe mens.

Het drievoud staat voor de heilige eenheid
van geest, ziel en lichaam,
van wil, wijsheid en werkzaamheid.
De vijf jongen verbeelden de vijfpuntiger ster,
een nieuwe bezielende kracht in het levensstelsel,
het heilig pentagram, het lichtkruis,
opgericht in de mens en in de wereld.
De zeven jongen, de heiligende zevengeest,
licht dat zich splitst in zeven kleuren, zeven helende krachten,
voedende krachten tot nieuw godmenselijk leven.

Ieder mens, leeft en werkt,
stort dagelijks zijn bloedskracht,
voor zichzelf en voor anderen.
Ieder zelfoffer gebracht door de mens

aan het lichtleven van het Christusveld,
wordt tot een opstandingskracht,
een deel krijgen aan eeuwigheidsleven
niet later, maar nu, dan zijn wij zoals
Christus zegt: ´de Vader en ik zijn één.´

En in de mens stroomt uit
de goddelijke geest, het liefdefeest,
het offer, godsopenbaring.

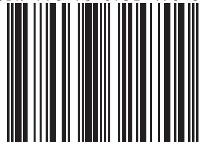

Mythische dieren fascineren. Waar komen zij vandaan? Hoe zijn zij ontstaan? Wat is hun betekenis?
Roepen zij niet in onze herinnering een mogelijke andere wereld op – een andere kant van ons leven –waar onze dromen vandaan komen, waar verlangens leven die we onmogelijk achten. Verwoorden zij niet onuitsprekelijke ervaringen?
Zij raken aan 'iets' fundamenteels, iets wat wezenlijk is, wat met waarheid te maken heeft, die 'buiten de tijd' ligt, die we mogelijk als kennis of gnosis aanwezig in het hart kunnen aanduiden.

De kleurbeelden bij de tekst zijn meer gezocht op stemming dan op de klassieke verbeelding. De verbinding naar de aquarellen is vanuit de tekst ontstaan, zodoende zijn zij soms in hun geheel, soms gedeeltelijk opgenomen.

Volg dan nu de eenhoorn in haar gerichtheid, de hinde in haar lichtheid, kom de gespletenheid van de sfinx te boven, ken de kracht van het verlangen van de paradijsvogel, en laat de duif, dat is de ziel - de adelaar, dat is de geest, vinden.

Ankie Hettema-Pieterse
Theo Lamers - Aquarellen

ISBN 978-90-6732-470-0
9 789067 324700 >